

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicov și Igor Calășnicov, reprezentării de avocata Natalia Covaliov,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicov și Igor Calășnicov împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Valcor-Cris” și Societății cu Răspundere Limitată „Dansicons” cu privire la repararea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către avocata Covaliov Natalia, în numele și interesele lui Alexandr Calășnicov, Tamarei Calășnicov și Igor Calășnicov, și s-a menținut hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr. 2ra-1640/23

PIGD Nr. 2-15199427-01-2ra-24112023)

Temeiurile inadmisibilității recursului. Depunerea recursului cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434 al Codului de procedură civilă.

Au examinat anterior cauza judecătoria:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Oxana Parfeni)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Ion Secrieru, Marina Anton, Vitalie Cotorobai)

12 februarie 2025

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de către Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicov și Igor Calășnicov, reprezentății de avocata Natalia Covaliov,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Ion Malanciuc
Lilia Roic-Botezatu, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 16 noiembrie 2015, avocata Covaliov Natalia, acționând în numele și interesele lui Alexandr Calășnicov, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată (concretizată pe parcurs) împotriva SRL „Valcor-Cris” S.R.L. și SRL „Dansicons”, prin care a solicitat încasarea în mod solidar de la pârâți suma de 710 532,00 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 100 000,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii a indicat că Alexandr Calășnicov, este proprietarul apartamentului nr. XX din str. XXXX XXXXX nr. XX, mun. Chișinău, iar în nemijlocita apropiere a imobilului său s-a început edificarea unui bloc locativ cu mai multe nivele.

3. A susține că în urma edificării respectivului bloc cu mai multe nivele din str. XXXX XXXXX nr. XX, nr. XX, mun. Chișinău, există pericol real pentru siguranța locuirii în casele locatarilor. Apartamentul în care locuiește este deteriorat, fisurile se măresc în fiecare zi din cauză că, temelia a fost săpată prea aproape. S-a creat pericol pentru situații de avarie în timpul lucrărilor de construcție, când tehnica securității nu poate fi asigurată din cauza înălțimii blocului și distanței extrem de mici față de casele vecine. S-a creat pericol real siguranței incendiare și imposibilității stingerii focului în caz de incendiu, prin urmare fiind lezat dreptul la viață, sănătate și siguranța locatarilor, precum și bunurilor mobile și imobile.

4. În acest mod a apreciat partea reclamantă că se încalcă art. 22 din Legea privind apărarea împotriva incendiilor nr. 267 din 9 noiembrie 1994, pct. 20 din RT DSE 1.01-2005 și pct. 1 al anexei 1 din Normele și Regulile de Construcție nr. 2.07.01.-89 (lipsesc distanțele de siguranță între bloc și construcțiile existente).

5. A mai indicat că este vădit faptul că de către SRL „Valcor-Cris” și SRL „Dansicons” în cadrul executării lucrărilor, s-a produs o atentare inadmisibilă asupra proprietății reclamantului. La etapa respectivă, conform raportului de constatare tehnico-științific nr. XX din XX septembrie XX s-a constatat că la momentul verificării bunul imobil amplasat în mun. Chișinău, sect. XXXX, str. XXXXX nr. XX, prezintă pericol atât pentru proprietarul bunului, cât și pentru proprietarii bunurilor învecinate și a trecătorilor.

6. Astfel, a relatat că defectele depistate în interiorul bunului imobil și pe partea exterioară a bunului imobil amplasat în mun. Chișinău, sect. XXXX, str. XXXXX nr. XX (XXXX XXXXX nr. XX), au apărut în mod avansat în urma demarării lucrărilor de demolare și construcție (lucrări de terasament) pe terenul învecinat cu numărul cadastral 0100XXX.XXX, amplasat în mun. Chișinău, sect. XXXX, str. XXXX XXXXX nr. XX. Pentru evitarea factorului negativ asupra bunului imobil cu numărul cadastral 0100XXX.XXX.0X.0XX, amplasat în mun. Chișinău, sect. XXX, str. XXXXX, nr. XX (XXXX XXXXX nr. XX), dar și asupra bunurilor învecinate trebuie luate măsuri urgente de consolidare, reconstrucție a bunului imobil existent în modul stabilit de legislație.

7. A indicat că pentru exploatarea bunului imobil cu numărul cadastral 010XXXX.XXX.0X.0XX, amplasat în mun. Chișinău, sect. XXXX, str. XXXXX nr. XX (XXXX XXXXX nr. XX), urmează a fi înlăturate toate neajunsurile depistate pentru excluderea unui factor negativ asupra construcției existente și asupra construcțiilor învecinate.

8. Neînlăturarea neajunsurilor depistate pot duce la deteriorarea structurii de rezistență a bunului imobil total. Mai invocă reclamantul că, nu s-a respectat distanța dintre clădiri și construcția multietajată, motiv pentru care nu va fi permisă trecerea razelor solare către imobilele lor, fapt la fel confirmat prin Raportul de constatare tehnico-științific nr. XX din XX.XX.XXXX.

9. În acest sens, prin Raportul în cauză s-a constatat că: „demararea lucrărilor de construcție se execută pe terenul învecinat cu numărul cadastral 010XXXX.XXX cu adresa mun. Chișinău, sect. XXXX, str. XXXX XXXXX nr. XX, contrar normativelor NCM C.04.02-05 „Iluminatul natural și artificial”, NCM E.04.01-06 „Protecția termică a clădirilor”, NCM E.03.02-01 „Protecția împotriva incendiilor a clădirilor și instalațiilor, NCM A.01.02-96 „Sistemul de documente normative în construcții”, fapt ce influențează negativ asupra bunului imobil apartamentul nr. XX, înregistrat cu numărul cadastral 010XXXX.XX.0X.0XX, amplasat în mun. Chișinău, sect. XXXX, str. XXXXX nr. XX (XXXX XXXXX nr. XX)”.

10. Astfel, a menționat că la moment costul lucrărilor de reparație, consolidare a bunului imobil cu numărul cadastral 010XXX.XXX.XX.0XX, amplasat în mun. Chișinău, sect. XXXX, str. XXXX nr. XX (XXXX XXXXX nr. XX) constituie: 267 444,94 de lei, dar urmează a fi luat în considerație faptul că, starea imobilului se înrăutățește pe zi ce trece.

11. A mai indicat că a fost efectuată o ieșire repetată a expertului la data de XX septembrie 20XX, fiind întocmit raportul de constatare tehnico-științific nr. XXX, în care se menționează, că „La momentul examinării repetate la XX septembrie 20XX a stării tehnice, a construcțiilor de bază-fundația, pereții, acoperișul, s-a constatat că starea tehnică este nesatisfăcătoare, fiind identificate avarieri distincte de cele indicate în

Raportul de constatare tehnico-științific nr. XXX din XX septembrie 20XX. În concret, defectele depistate la data de XX septembrie 20XX în interiorul apartamentului nr. XX din mun. Chișinău, str. XXX X XXXXX nr. XX, sunt: Rostul fisurilor prezente anterior s-au mărit de la 2 cm-6 cm, la 4 cm-10 cm; S-a mărit numărul de fisuri; Tasarea și fisurarea pardoselilor în interiorul bunului de la 3 cm la 12 cm; Multiplicarea fisurilor orizontale și verticale pe pereții portanți; Schimbarea geometriei planșeului de pod de la 3 cm la 11 cm; Fisurarea sobelor (sursă de încălzire a bunului imobil în sezonul rece).

12. Prin raportul sus-menționat s-a mai stabilit, că defectele depistate în interiorul bunului imobil cu numărul cadastral 010XXX.XX.XX.0XX și pe partea exterioară a acestuia au apărut în mod avansat și apar în urma demarării lucrărilor de construcție-montaj pe terenul învecinat cu numărul cadastral 010XXXX.XXX. Criteriile constructive: A- rezistență și stabilitate; B- siguranță în exploatare; C- siguranță la foc; D- igienă, sănătatea oamenilor, refacerea și protecția mediului înconjurător; E- izolație termică, hidrofugă și economie de energie; F-protecție împotriva zgomotului nu sunt respectate la bunul imobil, cu modul de folosință „locativ”, amplasat în mun. Chișinău, sect. XXXXXX, str. XXXXX, nr. XX (XXXX XXXXX nr. XX), fapt care denotă starea tehnică nesatisfăcătoare cu prezența pericolului de prăbușire”.

13. A indicat că din cauză faptului că imobilul este amplasat prea aproape, sunt în prezența vizualizării directe și audibilității, ce creează condiții negative care încalcă viața privată, impunând persoana să trăiască în permanență cu ferestrele, draperiile, ușile închise, creează imposibilitatea discuțiilor private, a folosirii libere a curții interioare. Aceste condiții duc la suferințe moral-psihologice insuportabile de nervozitate, stres, ceea ce se reflectă negativ asupra calității vieții și sănătății. În rezultatul încălcărilor sus-menționate, în timpul construcției se obstrucționează dreptul la folosirea și locuirea casei private, precum și dreptul la viața intimă confidențială. De asemenea, nu sunt asigurate măsurile de siguranță sanitară, anti-incendiară și ecologică, deoarece la etapa dată apartamentul său se surpă.

14. Drept urmare, Alexandr, Calășnicov a solicitat încasarea în mod solidar din conturile SRL „Dansicons” și SRL „Valcor-Cris” suma de 267 444,94 de lei cu titlu de prejudiciu material; încasarea în mod solidar din conturile SRL „Dansicons” și SRL „Valcor-Cris” a prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

15. Ulterior, reprezentantul reclamantului Alexandr Calășnicov, avocata Natalia Covaliov, a depus cerere de concretizare a cerințelor, prin care a solicitat încasarea în mod solidar din conturile SRL „Valcor-Cris” și SRL „Dansicons” suma de 710 532,00 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 100 000,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată (f.d.231-233, vol. I).

16. În motivarea cererii a indicat că apartamentul nr. 12 din str. N. Starostenco, 29, mun. Chișinău nu mai este locuibil și nu poate fi supus reparației, or elementele constructive ale acestuia nu mai pot fi remediate, fapt, confirmat prin raportul de expertiză nr. 025 din 25 ianuarie 2018.

17. La momentul examinării stării tehnice, a construcțiilor de bază-fundația, pereții, acoperișul s-a constatat că, starea tehnică a bunului imobil este nesatisfăcătoare, avariata, cu defecte tehnice cum ar fi: fisurarea soclului, tasarea fundației, fisurarea pereților portanți exteriori, fisurarea pereților interiori, căderi de tencuieli, deteriorarea, distrugerea, căderea zidăriei pereților interiori, în unele încăperi ale bunului imobil este deteriorat și căzut planșeul de pod din draniță, deteriorarea pardoselii în interiorul bunului cercetat. Defectele tehnice depistate demonstrează starea tehnică nesatisfăcătoare, avariata a bunului imobil. Acesta nu poate fi supus lucrărilor de reconstrucție și consolidare, nu poate fi exploatat conform destinației, iar întru evitarea factorului negativ se impune demolarea acestuia.

18. Prin decizia din 25 ianuarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Tamara Calășnicova și Alexandr Calășnicov și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care s-a admis acțiunea depusă de Tamara Calășnicova și Alexandr Calășnicov, au fost anulate certificatul de urbanism nr. 80/13 din 11 februarie 2013 și autorizația de construire nr. 35 din 23 februarie 2015 ca fiind emise ilegal.

19. În această ordine de idei a menționat că conform raportului de expertiză prezentat s-a stabilit că, în zona respectivă, 1 mp de spațiu locativ la sol costă 780-850 euro, iar conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, apartamentul nr. XX din str. XXXXX XXXXX nr. XX (str. XXXXX nr. XX), mun. Chișinău are suprafața de 40,5 m.p. Respectiv, prejudiciul material constituie suma de 710 532 lei, potrivit următorului calcul $850 \text{ euro} \times 40,5 \text{ m.p.} = 34425 \text{ euro}$; $1 \text{ euro} = 20,64 \text{ lei}$ la data de 14 februarie 2018; $34425 \times 20,64 = 710 532 \text{ de lei}$.

20. Prin încheierea protocolară din 28 iunie 2018, au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Calășnicova Tamara și Calășnicov Igor.

21. Prin hotărârea din 26 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată și s-a încasat în mod solidar din contul SRL „Valcor-Cris” și SRL „Dansicons” în beneficiul lui Alexandr Calășnicov prejudiciul material în mărime de 267444,94 de lei și suma de 8023,35 de lei, proporțional pretențiilor admise, cu titlu de taxa de stat. În rest, cererea s-a respins ca nefondată (f.d.49, 55-71, vol. II).

22. Prin decizia din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-au admis apelurile declarate de către avocata Natalia Covaliov, în interesele lui Alexandr Calășnicov, de către avocata Natalia Pavlov, în interesele SRL „Valcor-Cris”, și de către SRL „Dansicons”. S-a casat hotărârea din 26 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu remiterea pricinii

spre rejudecare, în prima instanță, în alt complet de judecată (f.d.194-204, Vol. II).

23. La 15 iunie 2021, avocata Covaliov Natalia, acționând în interesele lui Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicova, Calășnicov Igor a depus cerere, prin care a solicitat încasarea în mod solidar din conturile SRL „Valcor-Cris” și SRL „Dansicons” în beneficiul lui Alexandr Calășnicov, Tamarei Calășnicova, și Igor Calășnicov suma de 710 532,00 de lei, cu titlu de prejudiciu material, suma de 100 000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată (f.d.28-38, vol. III).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE.

24. Prin hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din conturile SRL „Valcor-Cris” și SRL „Dansicons” în beneficiul lui Alexandr Calășnicov, Tamarei Calășnicov și Igor Calășnicov cu titlu de prejudiciu material suma de 710 532,00 de lei și cu titlu de cheltuieli de judecată, taxa de stat achitată la depunerea acțiunii, suma de 21 315,96 de lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 64, 69/74).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

25. La 29 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.1, Vol.IV), avocata Natalia Covaliov, acționând în interesele lui Alexandr Calășnicov, Tamarei Calășnicov și Igor Calășnicov a declarat apel nemotivat (f.d.2, Vol.IV), iar, la 08 septembrie 2023 prin intermediul poștei electronice (f.d.21, Vol.IV) a depus motivare apelului împotriva hotărârii hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d.22/25, Vol.IV).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

26. Prin decizia din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către avocata Covaliov Natalia, în numele și interesele lui Alexandr Calășnicov, Tamarei Calășnicov și Igor Calășnicov, și s-a menținut hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d.76; 77/82, Vol.IV).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

27. La 24 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.86, Vol.IV), Natalia Covaliov, a declarat recurs împotriva deciziei din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d.87/95, Vol.IV).

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

28. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 16 februarie 2023 (f.d.76, Vol.IV).

29. Copia deciziei integrale din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice la data de 13 septembrie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.83, Vol.IV).

30. Distinct se reține că, decizia integrală din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor: www.instante.justice.md, la data de 13 septembrie 2023.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

31. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

32. În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului declarat de către Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicov și Igor Calășnicov, reprezentanții de avocata Natalia Covaliov, împotriva deciziei din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția Legii, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

33. Art. 433 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434”.

34. Art. 434 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

35. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

Legislația relevantă cu privire la modalitatea de comunicare al actului de procedură, noțiunea termenului procesual precum și efectul expirării acestui termen sunt reglementate de prevederile:

36. Art. 10 alin. 1 din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Sanctiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.”

37. Art. 16 din Codul de procedură civilă prevede că:

„Neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești, dispozițiilor, cererilor, delegațiilor, citațiilor, altor adresări legale, precum și lipsa de considerație față de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod și în alte legi.”

38. Art. 110 din Codul de procedură civilă, enunță că:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte”.

39. Art. 111 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

(2) Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

(3) Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.”

40. Art. 112 alin. (1) - (3) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Termenul stabilit în săptămâni, luni sau o perioadă care cuprinde mai multe luni (ani, semestre, trimestre) expiră, în cazul prevăzut la art.111 alin.(3), în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a survenit evenimentul sau momentul în timp respectiv, iar în cazul prevăzut la art.111 alin.(4), acesta expiră în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care precedă ziua în care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a început să curgă termenul.

(1¹) Dacă ultima lună nu are ziua respectivă determinată conform alin.(1), termenul expiră în ultima zi a lunii.

(2) Dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

(3) Actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit pînă la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.”

41. Art. 113 din Codul de procedură civilă, accentuează că:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

42. Art.100 alin. (1) – (1¹) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

(1¹) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sînt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.”

43. Art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Decizia integrală se întocmește în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.”

44. Art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, stipulează că:

„Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.”

45. Art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

46. Examinând admisibilitatea recursului declarat de către Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicov și Igor Calășnicov, reprezentanții de avocata Natalia Covaliov, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul urmează a fi declarat inadmisibil din considerentele ce urmează.

47. Din materialele dosarului rezultă că, la data de 16 noiembrie 2015, Alexandr Calășnicov a încheiat contract de asistență juridică cu avocata Natalia Covaliov, fapt confirmat prin mandatul seria MA nr. 0816376, anexat la actele cauzei (f.d.2, Vol.I).

48. La fel, actele cauzei denotă că, la data de 16 noiembrie 2020, Igor Calășnicov și Tamara Calășnicov au încheiat contract de asistență juridică

cu avocata Natalia Covaliov, fapt confirmat prin mandatul seria MA nr. 1568002, anexat la actele cauzei. (f.d. 39, Vol.III).

49. Prin hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din conturile SRL „Valcor-Cris” și SRL „Dansicons” în beneficiul lui Alexandr Calășnicov, Tamarei Calășnicov și Igor Calășnicov cu titlu de prejudiciu material suma de 710 532 de lei și cu titlu de cheltuieli de judecată, taxa de stat achitată la depunerea acțiunii, suma de 21315,96 de lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 64, 69/74).

50. Nefiind de acord cu soluția primei instanței, la 29 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.1, Vol.IV), avocata Natalia Covaliov, acționând în interesele lui Alexandr Calășnicov, Tamarei Calășnicov și Igor Calășnicov a declarat apel nemotivat (f.d.2, Vol.IV), iar, la 08 septembrie 2023 prin intermediul poștei electronice (f.d.21, Vol.IV) a depus motivare apelului împotriva hotărârii hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d. 22/25, Vol.IV).

51. Prin decizia din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către avocata Covaliov Natalia, în numele și interesele lui Alexandr Calășnicov, Tamarei Calășnicov și Igor Calășnicov, și s-a menținut hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru (f.d. 76; 77/82, Vol.IV).

52. Potrivit extrasului din poșta electronică de expediere a actului judecătoresc din 13 septembrie 2023, ora 12:52, instanța de apel a remis la adresa avocatei Natalia Covaliov de e-mail: lia_covaliov@mail.ru, copia deciziei integrale din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d.83, Vol.IV).

53. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că, adresa electronică a avocatei Natalia Covaliov este adresa electronică de la care s-a remis la poșta electronică a primei instanței e-mail: jcc@justice.md, la 29 iulie 2022, ora 13:06 - cererea de apel nemotivată (f.d.1, Vol.IV), la 08 septembrie 2022, ora 08:43, a remis în adresa instanței de apel e-mail: cac@justice.md, motivarea apelului împotriva hotărârii din 01 iulie 2022 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, fapt ce prezumă autenticitatea acestora și disponibilitatea de a fi utilizată pentru corespondență, reieșind din prevederile art. 100 alin. (1) - (1¹) din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.40*).

54. Prin prisma prevederilor art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.40*) coroborat cu art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.43*), rezultă că comunicarea eficientă a hotărârii judecătorești poate fi efectuată prin alte mijloace care să asigure

transmiterea textului cuprins în act, inclusiv prin publicarea acesteia pe pagina web a instanței judecătorești.

55. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție mai reține că, la 13 septembrie 2023, decizia integrală din 16 februarie 2023 a fost publicată și pe pagina web a Curții de Apel Chișinău, astfel fiind expusă public, a devenit opozabilă atât părților, participanților la proces, cât și publicului larg.

56. În continuare, pornind de la prevederile art. 110 din Codul de procedură civilă (*se vedea pct.38*) și art.113 din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.41*), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificare a securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termen, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

57. Sub acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că nu există dubii cu privire la veridicitatea informației prezentate mai sus, anume că decizia din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 13 septembrie 2023 în adresa avocatei Natalia Covaliov, care acționează în interesele lui Alexandr Calășnicov, Tamarei Calășnico și Igor Calășnicov, prin intermediul poștei electronice, cât și a fost publicată pe portalul unic al instanțelor de judecată la 13 septembrie 2023.

58. Având în vedere cele menționate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că termenul de două luni de declarare a recursului a început să curgă la data de 14 septembrie 2023, ziua imediat următoare expedierii actului judecătorec în adresa părților la proces prin intermediul poștei electronice, necătând la faptul că data publicării deciziei instanței de apel pe portalul unic al instanței a fost la data de 13 septembrie 2023, termenul limită fiind data de 14 noiembrie 2023 (zi de marți), inclusiv.

59. Cu toate acestea, abia la 24 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.186, Vol.IV), Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicov și Igor Calășnicov, reprezentării de avocata Natalia Covaliov, au declarat recursul împotriva deciziei din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în afara termenului legal prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.34*).

60. Cu referire la argumentul invocat de către avocata Natalia Covaliov, care acționează în numele și interesele lui Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicov și Igor Calășnicov, precum că, la data de 17 octombrie 2023 a recepționat decizia integrală din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d.101, Vol.IV), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl apreciază ca neîntemeiat și având caracter declarativ din următoarele considerente.

61. În conformitate cu art. 18 din Legea nr. 284-XV din 22 iulie 2004, privind comerțul electronic, comunicarea electronică după puterea juridică și puterea doveditoare se echivalează cu informația în formă scrisă. În cazul în care legea prevede ca informația să fie prezentată în scris, această cerință se consideră executabilă prin comunicarea electronică, cu condiția că informația ce se conține în ea este accesibilă pentru utilizare repetată. Comunicarea electronică nu poate fi lipsită de putere juridică sau de putere doveditoare numai din motivul că este întocmită în formă electronică. Responsabilitatea pentru conținutul comunicării electronice o poartă persoana care a întocmit comunicarea electronică, dacă contractul sau legea nu prevede altfel. Modul de acces la informația ce se conține în comunicarea electronică și de protecție a acesteia se stabilește prin lege.

62. Articolul 21 alin.(1) aceeași Lege, prevede că comunicarea electronică se consideră comunicare a alcătuitorului, dacă a fost expediată nemijlocit de alcătuitor; de persoana autorizată să acționeze în numele alcătuitorului comunicării electronice, inclusiv de intermediarul în comerțul electronic; prin sistemul informațional al alcătuitorului sau, în numele lui, printr-un sistem ce funcționează în regim automat.

63. Sub acest, aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că art.100 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă. Așadar, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul precitat va cuprinde informații cu privire aceste inexactități. Cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

64. Prin urmare, luând în considerare lipsa acestor mențiuni, extrasul atașat la materialele cauzei de către reprezentantul instanței de apel demonstrează incontestabil că decizia integrală din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată avocatei Natalia Covaliov, care acționează în numele și interesele lui Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicov și Igor Calășnicov, la data de 13 septembrie 2023, prin intermediul poștei electronice și se încadrează în rigorile art. art.100 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă.

65. Suplimentar la cele expuse, având în vedere probele din dosar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că instanța de

apel a comunicat în mod eficient decizia contestată, iar partea recurentă urma să depună diligența de a respecta termenul de declarare a recursului, ceea ce la caz nu s-a respectat, astfel că recursul declarat după expirarea termenului de două luni se consideră inadmisibil, ca fiind depus cu omiterea termenului prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă.

66. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că în conformitate cu art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.44, 45*) participanții în proces, având cunoștință de dispozițiile legale și de actele de dispoziție emise de instanțele judecătorești, urmează să se conformeze acestora și să facă uz de drepturile lor procedurale cu diligență

67. Tot aici, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că conform legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

68. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania din 11 septembrie 2007), la caz contestarea la timp a actului judecătoresc.

69. Prin urmare, cererea de recurs împotriva deciziei din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, depusă de către Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicov și Igor Calășnicov, reprezentării de avocata Natalia Covaliov, la 24 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d. 86, Vol.IV), nu se încadrează în termenul de 2 luni prevăzut de lege, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit, ceea ce constituie temei, în conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.33*), de a considera recursul inadmisibil.

70. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

71. În susținerea opiniei enunțate, se reține și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov vs Ucraina din 03 aprilie 2008, unde se notează că deși în prezenta cauză nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi

extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

72. La fel, este relevantă practica Curții Europene (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care a fost reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

73. Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că recursul împotriva deciziei instanței de apel a fost depus în afara termenului legal, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul declarat de către Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicov și Igor Calășnicov, reprezentării de avocata Natalia Covaliov.

74. În conformitate cu art. 433 lit. b), în vigoare la data declarării recursului, și art. 270, art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibil recursul declarat de către Alexandr Calășnicov, Tamara Calășnicov și Igor Calășnicov, reprezentării de avocata Natalia Covaliov, împotriva deciziei din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Lilia Roic-Botezatu